tegen de communautaire regeling in en kan de bij verordening nr. 2727/75 ingevoerde regeling vervalsen.

2. In het kader van de gemeenschappelijke ordening der markten in de wijnbouwsector streeft de Gemeenschap naar beperking van het aantal wijnstokrassen, bestemd voor de produktie van tafelwijnen, alsook naar beperking van de produktie van tafelwijnen, waarvan het kwaliteitsniveau ontoereikend wordt geacht. Nationale maatregelen ter bevordering van de wijnbereiding uit tafeldruiven zijn dan ook gericht op de verwezenlijking van een doelstelling welke zich met de doelstellingen van de communautaire regeling niet verdraagt.

3. In de artikelen 3 bis, 3 quater, van verordening nr. 516/77, die bij 's Raads verordening nr. 1152/78 in eerst genoemde verordening zijn opgenomen, ligt voor de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten, met inbegrip van tomaten, een uitputtende communautaire regeling besloten, bedoeld om de markt van de Gemeenschap te stabiliseren. Het communautair stelsel van prijzen en steunmaatregelen, met uitzondering van steunmaatregelen der Lid-Staten. Nationale steunmaatregelen ter bevordering van de verwerking van tomaten zijn derhalve met de communautaire regeling onverenigbaar.

4. Blijkens artikel 1 van verordening nr. 1035/72 junctis posten 08.05 A, B en D, GDT, vallen amandelen, noten en pistachenoten onder die verordening.

In zaak 169/82,

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur G. Campogrande, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij O. Montalto, lid van de juridische dienst, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verzoekster,

tegen

ITALIAANSE REPUBLIEK, bij haar gemachtigde A. Squillante, hoofd van de afdeling voor diplomatieke geschillen, verdragen en wetgevende aangelegenheden, vertegenwoordigd en bijgestaan door O. Fiumara, avvocato dello Stato, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg, Italiaanse Ambassade, Rue Marie-Adélaïde 5,

verweerster,

betreffende een verzoek om vaststelling dat de Italiaanse Republiek de krachtens het EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen door de wetten van de regio Sicilië nrs. 47 van 27 mei 1980, 49 van 4 juni 1980 en 83 van 12 augustus 1980, houdende steunmaatregelen ten behoeve van bepaalde landbouwactiviteiten van die regio, vast te stellen en de Commissie eerst nadien van die vaststelling in kennis te stellen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president, T. Koopmans en Y. Galmot, kamerpresidenten, Mackenzie Stuart, G. Bosco, U. Everling en C. Kakouris, rechters,

advocaat-generaal: P. VerLoren van Themaat
griffier: P. Heim

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de conclusiën, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — Overzicht van de feiten

1. In 1980 had de regio Sicilië drie wetten tot invoering van maatregelen ten gunste van bepaalde regionale landbouwactiviteiten, vastgesteld en afgekondigd. Bij wet nr. 47 van 27 mei 1980 zijn „bepalingen van financiële aard voor de vaststelling van de begroting der regio voor het boekjaar 1980 en voor het triënnium 1980-1982" (Giornale Ufficiale voor de regio Sicilië nr. 24 van 27. 5. 1980, blz. 135) vastgesteld. Bij artikel 10 der wet is de verlenging voorzien van de maatregelen bedoeld in de artikelen 15, 16, 17 en 20 van de wet nr. 22 van 18 juli 1974 tot invoering van „buitengewone maatregelen ten behoeve van de Siciliaanse economie" (G.U. voor de regio Sicilië nr. 35 van 24. 7. 1974, blz. 593). Die maatregelen bestaan in forfaitaire steun ten behoeve van de producenten van durum tarwe die hun produkten afleveren aan de vrijwillige opslagplaatsen van landbouwcoöperaties, samenwerkingsverbanden en dergelijke organisaties.

Wet nr. 49 van 4 juni 1980 betreft „spoedeisende maatregelen ten behoeve van de wijnbouwcoöperaties" (G.U. voor de regio Sicilië nr. 26 van 4. 6. 1980, blz. 139).

Tenslotte zijn bij wet nr. 83 van 12 augustus 1980 „aanvullende regelingen voor de sectoren landbouw en bosbouw" vastgesteld (G.U. voor de regio Sicilië nr. 38 van 23. 8. 1980, blz. 226). In de

artikelen 2 en 3 is de betaling van steun voorzien voor de levering van tafeldruiven voor wijnbereiding aan coöperaties. In de artikelen 8 en 9 is voor tomaten die voor verwerking bestemd zijn, een steunverlening voorzien ten gunste van samenwerkende producenten en van de coöperaties waarbij zij zijn aangesloten. Bij de artikelen 10 en 11 der wet is de verlening van goedkope kredieten voorzien aan conservenindustrieën in het gebied van de regio Sicilië, die zich verplichten de koopprijs van Siciliaanse tomaten op korte termijn te betalen. In artikel 12, lid 1, van wet nr. 83, is voorts de verlening van steun voorzien aan groenteproducenten die lid zijn van een coöperatie, en in de artikelen 15 en 17 de verlening van subsidies voor aan coöperaties en hun samenwerkingsverbanden geleverde amandelen, noten en pistachenoten en ten gunste van producentenverenigingen voor oogst, opslag en gezamenlijke verkoop van genoemde produkten.

2. Krachtens artikel 93, lid 3, EEG-Verdrag, zijn de ontwerpen van wetten nrs. 47 en 49 bij brief van 24 juni 1980 van de Permanente Vertegenwoordiger van Italië bij de Gemeenschappen aan de Commissie betekend, ofschoon zij reeds op 27 mei 1980 onderscheidenlijk 4 juni 1980 door de regionale vergadering waren vastgesteld en door de president der regio waren afgekondigd. Zo ook werd het ontwerp van wet nr. 83 bij brief van 3 oktober 1980 betekend, terwijl de afkondiging reeds op 12 augustus 1980 was geschied.

3. Op grond van haar oordeel dat de te late betekening der hierbedoelde wetten een inbreuk op artikel 93, lid 1, EEG-Verdrag inhield en dat een aantal van de bepalingen dier wetten zich niet verdroegen met de communautaire voorschriften betreffende de ordening van de landbouwmarkten, heeft de Commissie de Italiaanse regering bij brieven van 19 juni 1981 onderscheidenlijk 8 oktober 1981 uitgenodigd tot het maken van opmerkingen, die, wat wetten nrs. 49 en 83 betreft, binnen een termijn van vier weken en, wat wet nr. 47 betreft, binnen een termijn van twee weken werden ingewacht.

Voor wetten nrs. 49 en 83 respectievelijk voor wet nr. 47 heeft de Italiaanse regering hierop geantwoord bij brieven van 13 oktober 1981 respectievelijk 30 oktober 1981. In die brieven spreekt de Italiaanse regering zich in beginsel in die zin uit dat de genomen maatregelen zich met het gemeenschapsrecht verdragen. Alleen met betrekking tot de artikelen 9, 10 en 11 van wet nr. 83 geeft de regering de verzekering dat er bij het regionaal bestuur stappen zijn ondernomen om verlenging van de geldigheidsduur der interventiemaatregelen te voorkomen.

4. De Commissie nam met dit antwoord van de Italiaanse regering geen genoegen en deed de Italiaanse Republiek bij brief van 5 februari 1982 een met redenen omkleed advies van 29 januari 1982 als bedoeld in artikel 169 EEG-Verdrag toekomen, met uitnodiging zich daarnaar binnen twee maanden te gedragen. In het met redenen omkleed advies wijdde de Commissie een gedetailleerde bespreking aan de onverenigbaarheid van verschillende bepalingen der hierbedoelde wetten met de desbetreffende verordeningen der Gemeenschap.

De Italiaanse regering heeft bij brief van 28 april 1982 geantwoord dat de directie van de landbouw er bij de regionale vertegenwoordigers op heeft aangedrongen steunmaatregelen en interventiemaatregelen niet langer toe te passen en niet tot

verlenging van de geldigheidsduur dier maatregelen over te gaan. Aan de regionale autoriteiten is voorts verzocht de Siciliaanse landbouwwetgeving principieel aan het gemeenschapsrecht aan te passen. Ook omdat het regionaal bestuur van Sicilië zich bij nota van 24 maart 1982 formeel had verbonden geen nieuwe procedures tot toepassing van de gewraakte maatregelen in te leiden en de geldende wettelijke maatregelen te herzien, meende de Italiaanse regering zich naar het met redenen omklede advies te hebben gedragen.

II — Conclusies van partijen

1. Bij op 15 juni 1982 ter griffie van het Hof van Justitie ingeschreven beroepschrift van 10 juni 1982, concludeert de *Commissie* dat het den Hove behage:

1) vast te stellen dat de Italiaanse Republiek

   a) door de ontwerpen van de wetten van de regio Sicilië nr. 47 van 27 mei 1980, nr. 49 van 4 juni 1980 en nr. 83 van 12 augustus 1980 eerst na vaststelling van die wetten mee te delen;

   b) door interventiemaatregelen ten gunste van de landbouw vast te stellen als voorzien in artikel 10 van wet nr. 47 van de regio Sicilië van 27 mei 1980 en in de artikelen 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15 en 17 van wet nr. 83 van de regio Sicilië van 12 augustus 1980,

   de verplichtingen niet is nagekomen welke op haar rusten krachtens respectievelijk artikel 93, lid 3, EEG-Verdrag voor wat de inbreuk sub a betreft, en artikel 5 EEG-Verdrag junctis de verordeningen (EEG) nrs. 2727/75 van 1 november 1975, 337/79 van 5 februari 1979, 516/77 van 14 maart 1977, 1035/72 van 20 mei 1972 en 1360/78 van 19 juni 1978 voor wat de inbreuken sub b betreft.

2) de Italiaanse Republiek te verwijzen in de kosten van de procedure.

2. De *Italiaanse regering* concludeert dat het den Hove behage, voor zover nodig, akte te nemen van haar verklaring dat er van de steunmaatregelen alsnog, zij het te laat, mededeling is gedaan, en het beroep der Commissie voor het overige te verwerpen.

III — Schriftelijke behandeling

De schriftelijke behandeling heeft een normaal verloop gehad. Het Hof heeft, gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Het heeft de Commissie evenwel verzocht een vraag schriftelijk te beantwoorden, aan welk verzoek binnen de gestelde termijn gevolg is gegeven.

IV — Middelen en argumenten van partijen

A — Schending van artikel 93, lid 3, van het Verdrag

1. De *Commissie* betoogt dat het met artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag in strijd is dat de ontwerpen van de wetten tot invoering der steunmaatregelen pas na vaststelling en afkondiging zijn bekend. Volgens de Commissie draagt deze vertraging een systematisch karakter: het is in vier maanden drie maal voorgekomen en stelt de Commissie voor een fait accompli. Deze inbreuk acht zij te ernstiger, omdat zij een voortzetting heeft gevonden in het niet-aanmelden van een nieuw ontwerp, tot verlenging van de geldigheidsduur van bepaalde maatregelen, dat als wet nr. 97/81 is afgekondigd.

De Commissie meent dat een afkeuring van de gewraakte houding door het Hof van Justitie de enige manier is om het hierbij betrokken belang van de Gemeenschap te beschermen.

2. De *Italiaanse regering* betoogt harerzijds dat de niet-tijdige betekening een uitzonderlijk, incidenteel, karakter heeft gedragen en dat er van een telkens weer gevolgde gedragslijn niet mag worden gesproken. In twijfel trekkend of artikel 93, lid 3, door de niet-tijdige betekening is geschonden, verklaart verweerster dat het in casu ging om een eenmalige vereenvoudigingsoperatie, waartoe is overgegaan in het kader van een aanpassing der begroting waarbij de geldigheidsduur van reeds bestaande, welbekende en op communautair niveau niet aangevochten bepalingen goeddeels werd verlengd.

Bij betekening van het ontwerp van wet nr. 97 is volgens de Italiaanse regering de in artikel 93 EEG-Verdrag voorziene procedure gevolgd.

B — De verenigbaarheid der vastgestelde wetten met de communautaire voorschriften betreffende de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten

1. In haar verzoekschrift betoogt de *Commissie* dat er in de regionale wetgeving van Sicilië bepalingen voorkomen die zich met de communautaire ordening der landbouwmarkten niet verdragen.

Met name

a) zou in artikel 10 van wet nr. 47, waarbij de geldigheidsduur verlengd is van maatregelen die bij regionale wet nr. 22 van 18 juli 1974 reeds waren voorzien, aan de producenten van durum tarwe een steunverlening in uitzicht zijn gesteld die in de communautaire regeling voor durum tarwe (verordening nr. 2727/75, PB L 281 van 1. 11. 1975, blz. 1) niet is voorzien. Waar de desbetreffende communautaire regeling als een volledig en alomvattend systeem is opgezet, waarin geen plaats is voor aanvullende bevoegdheden der Lid-Staten om eigener beweging in de prijsvorming op het niveau der produktie in te grijpen, zou de regionale steunverlening zijn te beschouwen als een ongeoorloofde interventiemaatregel, genomen op een domein waarop uitsluitend de Gemeenschap bevoegd is. Dat zou tot vervalsing van de mededinging tussen de producenten leiden, aan de doeltreffendheid der communautaire interventiemaatregelen afbreuk doen en in de marktontwikkeling waarop de voor het marktbeheer te nemen technische en beleidsbeslissingen berusten, een stoorfactor introduceren;

b) zou men in de artikelen 2 en 3 van wet nr. 83, betreffende de betaling van steun voor tafeldruiven die voor de wijnbereiding aan coöperaties worden geleverd, de verwezenlijking hebben nagestreefd van doelstellingen die lijnrecht tegen de bedoeling van de gemeenschappelijke ordening der wijnmarkt ingaan: de wetgever van de Gemeenschap (verordening nr. 337/79, PB L 54 van 5. 3. 1979, blz. 1) volgde een beleid dat, omdat tafeldruiven inferieure wijn opleveren, de bereiding van wijn uit tafeldruiven tegengaan, terwijl de hierbedoelde steunmaatregel die bereiding juist aanmoedigt en in ieder geval is te beschouwen als een eenzijdige maatregel, door Italië zelfstandig genomen in een sector waarvoor het communautaire interventiemechanisme integraal geldt;

c) zouden ook de steunmaatregelen, in de artikelen 8 en 9 der wet voorzien voor tomaten die tot verwerking bestemd zijn, zijn te beschouwen als ongeoorloofde interventiemaatregelen, genomen op een domein dat uitsluitend aan de Gemeenschap is voorbehouden. Die steunmaatregelen vinden geen grondslag in de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten. Bij verordening (EEG) nr. 516/77 (PB L 73 van 21. 3. 1977, blz. 1) is namelijk een stelsel ingevoerd waarbij de produktie van bepaalde verwerkte produkten, op basis van tomaten verwerkte produkten daaronder begrepen, wordt gesteund. Volgens het stelsel wordt er steun verleend aan verwerkers die contracten hebben afgesloten waarin een geregelde bevoorrading van de industrie tegen aan de producenten te betalen minimumprijzen wordt verzekerd;

d) zouden de artikelen 10 en 11 van wet nr. 83, waarin aan de Siciliaanse conservenindustrie goedkoop kredieten in uitzicht worden gesteld, het handelsverkeer vervalsen in een sector die onder de gemeenschappelijke marktordening valt, hetgeen zich tegelijkertijd in de mededinging tussen de producenten van tomaten en de producenten van verwerkte produkten, in de bevoorrading en in het prijsniveau zou doen gevoelen. Buiten de communautaire opties om, zou aldus een landbouwsector worden aangemoedigd waar de prijzen het van communautaire interventiemaatregelen moeten hebben. Ook zouden deze regionale steunmaatregelen (sc. met behulp van goedkope kredieten) niet zonder gevolgen blijven voor het mechanisme waarvan men zich ter betaling van communautaire steun bedient: de Italiaanse verwerkende industrie kan op deze manier de communautaire steun veel eerder binnenhalen dan haar volgens een niet door regionale maatregelen vervalste marktregeling mogelijk zou zijn geweest;

e) zouden in artikel 12, waarin steunverlening aan groentenproducenten en leden van coöperaties is voorzien en in de artikelen 15 en 17, waarin subsidies voor aan coöperaties geleverde amandelen, noten en pistachenoten, alsook subsidies ten behoeve van producentenverenigingen worden toegekend, eenzijdige aanvullende maatregelen besloten liggen die zich, omdat zij de mededinging vervalsen, met de communautaire maatregelen tot ordening van de sector groenten en fruit niet verdragen.

In het beroep worden over wet nr. 49 van 12 augustus 1980 geen bijzondere opmerkingen gemaakt.

De Commissie weerspreekt ook het argument van de Italiaanse regering, volgens hetwelk een aantal van bedoelde maatregelen een sociaal karakter zouden dragen, immers bedoeld zouden zijn om de coöperatieve beweging te begunstigen. Enerzijds zou zulk een doelstelling de maatregelen niet geoorloofd maken, anderzijds zou het aanmoedigen van landbouwcoöperaties ten volle en uitsluitend door het gemeenschapsrecht worden beheerst (men zie verordeningen nrs. 1360/78, PB L 166 van 23. 6. 1966, blz. 1, en 1035/75, PB L 118 van 25. 5. 1972, blz. 1), in dier voege dat eenzijdige interventies der Lid-Staten zijn uitgesloten.

Voorts wijst de Commissie erop dat er aan de verklaring van de Italiaanse regering volgens welke zij zich in verband met een aantal van de gewraakte maatregelen tot het regionaal bestuur heeft gewend om verlenging van hun geldigheidsduur te voorkomen, geen waarde toekomt, omdat de inbreuk voor de toekomst alleen kan worden beëindigd wan-

neer de toepassing van bedoelde bepalingen terstond wordt opgeschort.

2. In haar verweerschrift gaat de *Italiaanse regering* niet in de op de inhoud der regionale maatregelen; na de door de regio Sicilië gegeven verzekering dat de bij de gewraakte wetten voorziene maatregelen niet zullen worden toegepast en dat de hele materie opnieuw zal worden bestudeerd teneinde tot aanpassing van de regionale regeling aan het gemeenschapsrecht te komen, acht zij discussies hieromtrent zinloos. Ook acht zij het beroep niet gegrond, stellende dat zij zich reeds stipt naar het met redenen omkleed advies der Commissie gedraagt.

Dat zij de inbreuk voor het verleden niet ongedaan gemaakt heeft, rechtvaardigt de Italiaanse regering met het feit dat het met redenen omkleed advies alleen de toekomst en niet ook reeds gevestigde relaties betrof. En restitutie van een reeds uitgekeerde steun zou moeilijk of in het geheel niet kunnen worden gevorderd. In ieder geval zou er aan de gewraakte bepalingen in het verleden maar een zeer beperkte toepassing zijn gegeven.

De stelling der Commissie dat het antwoord van de Italiaanse regering op het met redenen omkleed advies slechts een „simpele en partiële toezegging voor de toekomst" inhoudt, acht de Italiaanse regering onjuist, omdat daarin zowel aan stappen, door haar bij de regionale autoriteiten ondernomen, wordt voorbijgegaan als aan de toezeggingen, door die autoriteiten gedaan in voormelde nota van 24 maart 1982 (blz. 4).

Dat de wettelijke subsidievoorschriften ongewijzigd zijn gebleven, speelt geen rol als het om de vraag gaat of Italië, gezien de toezeggingen van de regio Sicilië beoelde bepalingen buiten toepassing te laten, zijn verplichting is nagekomen. Een formele wijziging is slechts met inachtneming van de wettelijke procedurevoorschriften mogelijk.

Naar aanleiding van de stelling der Commissie dat de regio de geldigheidsduur van sommige bestreden maatregelen heeft verlengd door vaststelling van de thans geldende wet nr. 97, merkt de Italiaanse regering op dat het met redenen omkleed advies en het antwoord van later datum zijn dan de wet, die dan ook onbesproken kan blijven. En waar de regio heeft toegezegd aan de omstreden maatregelen geen uitvoering te zullen geven, gaat het welbeschouwd om interventies en niet om maatregelen, zodat de toezegging ook geldt voor de voorschriften van wet nr. 97 waarin eerdere bepalingen zijn overgenomen.

3. In haar conclusie van *repliek* ontwikkelt de Commissie een betoog dat als volgt kan worden samengevat:

a) Met de toezeggingen der regio Sicilië een „nieuwe uitvoeringsprocedure" te zullen inleiden, kon ter beëindiging van de gewraakte inbreuk niet worden volstaan.

Volgens de Commissie dienen de geldende bepalingen in ieder geval terstond op alle bestaande subjectieve relaties buiten toepassing te worden gelaten, hetgeen wil zeggen dat er geen betalingen meer dienen te geschieden. Omdat er aan de geldigheidsduur der bestreden bepalingen hetzij geen tijdslimiet gesteld is, hetzij in feite een tijdslimiet gesteld is omdat de begroting slechts voor 1980 geldt, terwijl zij soms ook een periode bestrijken die zich tot in 1982 kan uitstrekken, kunnen er, ondanks de gedane toezegging, nieuwe betalingen geschieden en financieringstransacties voor 1980

en 1981 worden voorbereid en afgesloten, terwijl er anderzijds op grond van een groot aantal van de hierbedoelde maatregelen, mocht hun toepassing niet zijn opgeschort, nieuwe financieringstransacties (die in de redenering der Commissie geen „nieuwe uitvoeringsprocedures" zijn), mogelijk blijven.

b) Alleen door een definitieve intrekking van de hierbedoelde bepalingen had er, juridisch gezien, een einde aan de inbreuk kunnen zijn gemaakt, hetgeen met name geldt wanneer men met een stelsel van regionale autonomie van doen heeft. Zolang de situatie in de nationale rechtsorde van de betrokken staat niet is geregeld, wordt een rechtstoestand gehandhaafd die zich met de communautaire regeling niet verdraagt en, althans potentieel, aan een juiste, stipte toepassing van het gemeenschapsrecht in de weg staat. De Commissie komt voorts tot de slotsom dat er in een tijdsbestek waarin de betrokken staat zeer wel nationale procedures had kunnen inleiden om zich naar het met redenen omkleed advies te gedragen, geen bewijs van nieuwe feiten of omstandigheden is bijgebracht, waaruit zou kunnen blijken van verweersters bedoeling de communautaire regeling na te leven.

4. De Italiaanse regering zou volgens haar conclusie van *dupliek* nimmer hebben erkend dat er in de regionale maatregelen een inbreuk besloten lag. De stappen, door haar bij de regionale autoriteiten ondernomen, hielden alleen maar in dat de gewraakte bepalingen in gemeen overleg met de Commissie opnieuw kunnen worden bestudeerd. Zij acht die bepalingen met de voorschriften der gemeenschappelijke marktordeningen geenszins onverenigbaar.

Formele intrekking komt de Italiaanse regering ook onnodig voor, trouwens de Commissie zelf erkent dit waar zij betoogt dat het op de stopzetting der betalingen aankomt. En die stopzetting heeft inderdaad ook de procedures betroffen die ter voorbereiding van bepaalde transacties reeds waren ingeleid, zodat er voor verdere afwikkelingsmaatregelen een stokje is gestoken. Er zijn krachtens de omstreden bepalingen, of het nu om de gewraakte bepalingen als zodanig gaat dan wel om de bepalingen van latere wetten waarin de geldigheidsduur van eerstgenoemde bepalingen is verlengd, geen bijdragen meer vastgesteld. De toezegging van de regio Sicilië is — en zal worden — nageleefd, verdere formele maatregelen schijnen voor het ogenblik onnodig.

Tenslotte bespreekt de Italiaanse regering de vraag of de gewraakte maatregelen materieel met het gemeenschapsrecht verenigbaar zijn, al wijst zij erop dat het materieel aspect in dit geding niet aan de orde is. Wijzend op de doelstelling der genomen maatregelen, bezien in hun sociaal-economische context (het rustieke karakter van de Italiaanse landbouw; aanmoediging van coöperaties en associaties; geringe mogelijkheden tot zelffinanciering; onmogelijkheid van gewoon landbouwkrediet), betoogt de Italiaanse regering dat de hierbedoelde bepalingen niet met het gemeenschapsrecht onverenigbaar zijn. Met name betoogt zij dat:

a) artikel 10 van wet nr. 47 geen nieuwe steunverlening in uitzicht stelt, doch slechts de bevestiging inhoudt dat een reeds bestaande, zeer bescheiden en voor het regionaal evenwicht nuttige steunverlening, die niet ongestoord kan worden stopgezet, zal worden voortgezet;

b) de artikelen 2 en 3 van wet nr. 83 op bevordering van het verenigingswezen in de landbouw gericht zijn en — via de producentencoöperaties — het bestemmen van tafeldruiven voor verwerking en vervolgens voor distillatie, in de zin van de communautaire regeling, in de hand werkten;

c) dezelfde overwegingen gelden voor de artikelen 8 en 9 van wet nr. 83; zo heeft men in artikel 9, waarin een ook al zeer bescheiden bijdrage in de kosten van beheer der samenwerkingsverbanden is voorzien, de goede werking der verenigingsstructuren op het oog en niet — rechtstreeks — de marktsector;

d) de in de artikelen 2, 10 en 11 van wet nr. 83 voorziene maatregelen moeten worden geacht te zijn bedoeld om betrokkenen gemakkelijker aan landbouwkrediet te helpen en zijn niet te beschouwen als steunmaatregelen, die ten opzichte van de communautaire maatregelen in de wijn- en tomatensector een additioneel karakter zouden dragen. In de Gemeenschap verschillen de kredietvoorwaarden van land tot land en de Italiaanse regering meent dat men, in afwachting van een harmonisatie van de geldende nationale steunregelingen op communautair niveau, de rentelast van de landbouwondernemers moet beperken, omdat zij anders tegen gewone percentages geen krediet zou kunnen krijgen, hetgeen helemaal tegen de communautaire regelingen zou indruisen;

e) ook de in artikel 12 voorziene steun zou het organisatiewezen begunstigen door de geldigheidsduur te verlengen van een reeds voorziene en onbetwist gebleven regionale steunmaatregel;

f) ook in de artikelen 15 en 17 zou de geldigheidsduur van reeds bestaande steunmaatregelen — in een zeer bescheiden sector die niet onder een gemeenschappelijke marktordening valt — zijn verlengd; bedoelde steun is veeleer als een maatregel ten gunste van het ecologisch evenwicht en het leefklimaat dan als een economische ingreep te beschouwen.

V — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 25 oktober 1983 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door de regering van de Italiaanse Republiek, vertegenwoordigd door O. Fiumara, avvocato dello Stato en door de Commissie, vertegenwoordigd door G. Campogrande, lid van de juridische dienst.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 7 december 1983 zijn conclusie genomen.

In rechte

1 Bij op 15 juni 1982 ter griffie van het Hof ingediend verzoekschrift vordert de Commissie van de Europese Gemeenschappen krachtens artikel 169 EEG-Verdrag de verklaring voor recht dat de Italiaanse Republiek, door de

ontwerpen van wet van de regio Sicilië nrs. 47 van 27 mei 1980, 49 van 4 juni 1980 en 83 van 12 augustus 1980 eerst na vaststelling aan de Commissie te betekenen en door de in bepaalde artikelen van genoemde wetten nrs. 47 en 83 besloten liggende interventiemaatregelen voor de landbouw, de krachtens het Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen.

2 In de precontentieuze fase van het geding wegens niet-nakoming in de zin van artikel 169 EEG-Verdrag, heeft de Commissie op 5 februari 1982 aan de Italiaanse Republiek een met redenen omkleed advies uitgebracht, waarin zij er enerzijds op heeft gewezen dat het als een inbreuk op artikel 93, lid 3, EEG-Verdrag is te beschouwen dat de ontwerpen van wet tot invoering van de steunmaatregelen pas na vaststelling en afkondiging van bedoelde wetten zijn betekend, en anderzijds dat bepaalde voorschriften van die regionale wetten in strijd komen met de communautaire voorschriften betreffende de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten, met uitnodiging aan de Italiaanse regering de nodige maatregelen te nemen om zich, binnen twee maanden na kennisgeving, naar het advies te gedragen.

3 In het door de Commissie bij brief van 19 juni 1981 gegeven antwoord, waarin zij verklaarde dat zij zich in verband met bepaalde litigieuze maatregelen tot het regionaal bestuur van Sicilië had gewend teneinde te voorkomen dat de geldigheidsduur ervan zou worden verlengd, vond de Commissie aanleiding in haar advies op te merken dat de inbreuk voor de toekomst alleen kon worden beëindigd wanneer de toepassing van bedoelde bepalingen terstond werd stopgezet. Door een toezegging dat alles in het werk zal worden gesteld om een verlenging van de geldigheidsduur der maatregelen te voorkomen, wordt niet verzekerd dat de Italiaanse Republiek te dezen alle verplichtingen zal nakomen die krachtens het Verdrag en de handelingen der communautaire instellingen op haar rusten.

4 In rechte verwijt de Commissie de Italiaanse Republiek tweeërlei inbreuken op het gemeenschapsrecht. Enerzijds zouden bedoelde wetsontwerpen, in strijd met artikel 93, lid 3, EEG-Verdrag, niet tijdig, immers pas na afkondiging, zijn betekend, anderzijds zou er in sommige bepalingen van die regionale wetten steun in uitzicht zijn gesteld in strijd met de communautaire voorschriften betreffende de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten. Beide categorieën van beweerdelijk begaande inbreuken dienen derhalve te worden besproken.

5 Opgemerkt zij dat volgens artikel 42 van het Verdrag, de bepalingen van artikel 93, zo goed als alle bepalingen van het hoofdstuk over regels betreffende de mededinging, „op de voortbrenging van en de handel in landbouwprodukten slechts in zoverre van toepassing [zijn] als door de Raad ... zal worden bepaald binnen het raam van de bepalingen" betreffende het landbouwbeleid.

Het verzuim van tijdige betekening

6 Italië heeft in de wetgeving van de regio Sicilië, namelijk in artikel 10 van wet nr. 47 van 27 mei 1980, in de wet nr. 49 van 3 juni 1980 en in de artikelen 2-3, 8-12, 15 en 17 van de wet nr. 83 van 12 augustus 1980, de geldigheidsduur van bepaalde steunmaatregelen voor durum tarwe, tafeldruiven, wijn, tomaten, groenten en amandelen, noten en pistachenoten verlengd.

7 Bedoelde produkten vallen onder de gemeenschappelijke marktordeningen die bij de navolgende verordeningen zijn ingevoerd:

a) verordening nr. 2727/75, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen (PB L 281 van 1. 11. 1975, blz. 1),

b) verordening nr. 337/79, houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (PB L 54 van 5. 3. 1979, blz. 1),

c) verordening nr. 516/77, houdende een gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten (PB L 73 van 21. 3. 1977, blz. 1) en

d) verordening nr. 1035/72, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit (PB L 118 van 20. 5. 1972, blz. 1).

8 Al die verordeningen bevatten, onderscheidenlijk in de artikelen 22, 59, 17 en 31, een gelijkluidende bepaling waarbij artikel 93, lid 3, van het Verdrag, volgens hetwelk de Commissie van voornemens tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte moet worden gebracht, op de produktie van en de handel in de hierbedoelde produkten van toepassing is.

9 In zoverre zij opgemerkt dat de Italiaanse regering zelf toegeeft dat het te dezen gaat om maatregelen tot invoering van steunmaatregelen, die pas na afkondiging aan de Commissie zijn betekend. De regering betoogt evenwel dat bedoelde wetten de neerslag zouden vormen van een eenmalige vereenvoudigingsoperatie, die zou moeten worden bezien in samenhang met een aanpassing der begroting met behulp van een verlenging van de geldigheidsduur — op hoofdpunten — van tevoren bestaande, bekende bepalingen die op communautair niveau niet zijn aangevochten.

10 Geen van deze stellingen vermag de betrokken Staat te ontheffen van de hem in artikel 93, lid 3, van het Verdrag, opgelegde verplichting om een wetsontwerp tot instelling van steunmaatregelen tijdig te betekenen.

11 Uit het hiervoor overwogene volgt dat de Italiaanse Republiek, door de hier bedoelde wetsontwerpen pas te betekenen toen zij als wetten nrs. 47/80, 49/80 en 83/80 waren vastgesteld, de krachtens artikel 93, lid 3, van het Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen.

De vraag of de ingevoerde steunmaatregelen zich materieel met de communautaire regeling verdragen

Ontvankelijkheid

12 De Italiaanse regering betoogt dat het beroep, voor zover het de tweede reeks inbreuken betreft, volgens artikel 169 van het Verdrag, tweede alinea, moet worden verworpen omdat de Commissie in het met redenen omkleed advies heeft opgemerkt dat de inbreuk voor de toekomst slechts kan worden beëindigd door een onverwijlde stopzetting van de toepassing van de hierbedoelde bepalingen. En waar de autoriteiten van de regio Sicilië volgens de Italiaanse regering bedoelde bepalingen buiten toepassing hadden gelaten, zou aan het verzoek dat in het met redenen omkleed advies besloten lag, zijn voldaan.

13 Te dien aanzien zij opgemerkt dat in het met redenen omkleed advies, blijkens redengeving en dispositief, niet slechts de opschorting, doch ook de definitieve intrekking van bedoelde bepalingen werd verlangd. Weliswaar is in de tekst van het bestreden advies de door de Italiaanse regering bedoelde zinsnede te vinden, maar daaraan mag niet de door verweerster gesugge-

reerde betekenis worden gehecht. Blijkens het dossier is bedoelde zinsnede slechts opgenomen in antwoord op voormeld voorstel van de Italiaanse regering, volgens hetwelk zij er bij het regionaal bestuur op zou aandringen bedoelde maatregelen niet verder toe te passen.

14 De ontvankelijkheidsgrief faalt derhalve.

Ten gronde

15 De Commissie meent dat een aantal bepalingen van regionale wetten nrs. 47/80 en 83/80 een inbreuk vormen op de communautaire voorschriften voor de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten. Dit zou met name gelden voor het artikel 10 van de regionale wet nr. 47/80, waarin aan de telers van durum tarwe steun in uitzicht gesteld wordt, voor de artikelen 2 en 3 van de regionale wet nr. 83/80, waarin steun wordt toegekend voor tafeldruiven die voor wijnbereiding aan coöperaties worden geleverd, voor de artikelen 8 en 9 dier wet, waarin steun wordt toegekend voor tomaten die voor verwerking worden bestemd, voor de artikelen 10 en 11 der wet, waarin goedkope kredieten aan de regionale conservenindustrie worden toegekend, voor artikel 12 der wet, waarin steun verleend wordt aan groententelers die lid van een coöperatie zijn, en voor de artikelen 15 en 17 der wet, waarin de produktie van aan coöperaties geleverde amandelen, noten en pistachenoten wordt gesubsidieerd.

16 De Commissie betoogt dat in de verordeningen van de Gemeenschap een uitputtende, volledige, ordening der landbouwmarkten voor de hierbedoelde produkten, met inbegrip van de desbetreffende steunmaatregelen, besloten ligt, zodat de hierbedoelde maatregelen zich met die verordeningen niet zouden verdragen, immers zij zouden tegen de bedoelingen van de communautaire wetgever ingaan en de mededinging kunnen vervalsen, aan de doeltreffendheid van de communautaire interventiemaatregelen afbreuk kunnen doen en in de marktontwikkeling een stoorfactor kunnen introduceren.

De verenigbaarheid van artikel 10 van regionale wet nr. 47/80 met verordening nr. 2727/75

17 In artikel 10 van regionale wet nr. 47/1980 is een verlenging voorzien van de geldigheidsduur der steunverlening wegens de produktie van durum tarwe,

alsook, ten dele, een verhoging der steunbedragen. Volgens de Commissie is zulk een steunverlening niet voorzien in 's Raads verordening nr. 2727/75 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen, welke verordening een volledig, uitputtend stelsel zou hebben gebracht, waarin voor aanvullende bevoegdheden der Lid-Staten om in de prijsvorming op het niveau der produktie in te grijpen, geen plaats zou zijn gelaten.

18 Bij lezing van verordening nr. 2727/75, en wet met name van artikel 2 dier verordening, blijkt daarin een systeem van prijzen en andere maatregelen besloten te liggen, waarmede men tot een stelsel van eenheidsprijzen voor granen in de gehele Gemeenschap heeft willen komen. In artikel 10 wordt, op bepaalde voorwaarden, de verlening van steun bij de produktie van durum tarwe voorzien tot een in de gehele Gemeenschap uniform bedrag. Zulk een systeem brengt mede dat er over alle steunmaatregelen op communautair niveau moet worden beslist: voorkomen dient te worden dat er door aanvullende steunmaatregelen aan de goede werking van het stelsel afbreuk wordt gedaan.

19 De toekenning van de omstreden steun druist dus tegen de communautaire regeling in en kan de bij verordening nr. 2727/75 ingevoerde regeling vervalsen.

20 Derhalve dient te worden vastgesteld dat de Italiaanse Republiek, door wegens de produktie van durum tarwe forfaitaire steun toe te kennen, een krachtens het Verdrag op haar rustende verplichting niet is nagekomen.

De verenigbaarheid van de artikelen 2 en 3 van regionale wet nr. 83/80 met verordening nr. 337/79

21 In artikel 2 van bedoelde regionale wet is voorzien dat de regio Sicilië een financiële bijdrage zal leveren bij de betaling van de renten, verschuldigd over landbouwleningen, die door de coöperaties van producenten van druiven zijn aangegaan om voorschotten te kunnen toekennen aan leden die aan de opslagplaatsen der coöperaties hun tafeldruiven voor verwerking afleveren. Volgens artikel 3 der wet dient het in artikel 2 bedoeld voorschot te worden berekend op ten minste 80 % van de minimumprijs die door de Gemeenschap jaarlijks wordt vastgesteld voor door verwerking van tafeldruiven verkregen wijn die voor distillatie bestemd is.

22 De Commissie meent dat bedoelde maatregel de wijnbereiding uit tafeldruiven bevordert en daarmede volkomen ingaat tegen de bedoeling van de gemeenschappelijke ordening der wijnmarkt, die in 's Raads verordening nr. 337/79 besloten ligt. Er zou in ieder geval sprake zijn van een eenzijdige maatregel, door Italië zelfstandig genomen in een sector waarvoor het communautaire interventiemechanisme integraal geldt.

23 Volgens de Italiaanse regering zou men daarentegen van doen hebben met een maatregel ter bevordering van het verenigingswezen in de landbouw, waardoor ook het bestemmen van tafeldruiven voor verwerking en vervolgens voor distillatie, in de zin van de communautaire regeling, zou worden bevorderd.

24 Deze redenering van de Italiaanse regering kan niet worden aanvaard: uit artikel 2 juncto artikel 3 van bedoelde regionale wet blijkt dat de regionale wetgever onder verwerking van tafelwijn de wijnbereiding verstaat, en niet de distillatie, die er alleen maar op volgt.

25 Met name uit de 20e en 26e overweging van de considerans van de verordening nr. 337/79 blijkt dat de Gemeenschap aan het aantal wijnstokrassen bestemd voor de produktie van tafelwijnen èn aan de produktie zelf paal en perk heeft willen stellen, omdat het kwaliteitsniveau ervan ontoereikend werd geacht. In de lijn hiervan is dan ook in de negende overweging der considerans een als „preventief" aangemerkte distillatie voorzien „tegen een aankoopprijs die de produktie van wijn van ontoereikende kwaliteit niet stimuleert".

26 Met het oog hierop worden in artikel 6, lid 2, der verordening tafelwijnen, behoudens enkele in casu niet toepasselijke, in de verordening zelf omschreven uitzonderingsgevallen, van alle interventiemaatregelen uitgesloten. Worden in artikel 15 bepalingen voorzien ter vaststelling van de voorwaarden waaronder de distillatie van tafelwijn kan plaatsvinden, in lid 2, onder b, wordt voorts gezegd dat die voorwaarden „geen stimulans [mogen] vormen voor de produktie van wijn van onvoldoende kwaliteit".

27 Voorts zijn er in titel III voorschriften gegeven betreffende de produktie en de controle op de ontwikkeling van de aanplantingen, met als kenmerkende bijzonderheid dat de aanplant van door de Gemeenschap niet toegestane wijnstokrassen is verboden (artikelen 29, 30, enz.).

28 In artikel 57 is bepaald dat, voor zover interventiemaatregelen ter ondersteuning van de markt voor tafelwijn noodzakelijk blijken, de Raad zulke maatregelen kan nemen.

29 Voormelde analyse van de communautaire voorschriften leidt enerzijds tot de slotsom dat zij volledig en uitputtend zijn, anderzijds tot precisering van de doelstellingen die men te dezen met de communautaire interventieregeling heeft willen verwezenlijken.

30 Met de in de artikelen 2 en 3 van de bedoelde regionale wet voorziene maatregelen wordt de verwezenlijking nagestreefd van een doelstelling die zich niet verdraagt met de hiervoor beschreven doelstellingen van de te dezen toepasselijke communautaire regeling. Derhalve dient te worden vastgesteld dat de Italiaanse Republiek een krachtens het Verdrag op haar rustende verplichting niet is nagekomen.

De verenigbaarheid van de artikelen 8 en 9 van wet nr. 83/80 met verordening nr. 516/77

31 In de artikelen 8 en 9 van dezelfde regionale wet nr. 83/80 is, ter bevordering van de verwerking van tomaten door de conservenindustrie, verlening van steun aan samenwerkende telers en coöperaties van producenten voorzien. Wederom ontwikkelt de Commissie het bezwaar dat de Staat hier ingrijpt op een domein dat ten volle door de gemeenschappelijke ordening der markten, en wel met name door verordening nr. 516/77, wordt geregeerd.

32 De Italiaanse regering erkent dat hier van steunmaatregelen mag worden gesproken, doch betoogt dat men met bedoelde maatregelen, zonder rechtstreeks ingrijpen in de marktsector die door de maatregelen van de Gemeenschap wordt bestreken, het coöperatiewezen heeft willen bevorderen.

33 Opgemerkt zij dat er in de artikelen 3bis-3quater van verordening nr. 516/77, die bij 's Raads verordening nr. 1152/78 (PB L 144 van 31. 5. 1978, blz. 1) in verordening nr. 516/77 zijn opgenomen, voor de sector van op basis van groenten en fruit verwerkte produkten, met inbegrip van tomaten, een uitputtende communautaire regeling besloten ligt, bedoeld om de markt van de Gemeenschap te stabiliseren door een communautair stelsel van prijzen en steunmaatregelen, met uitsluiting van steunmaatregelen der Lid-Staten.

34 De uitvoering van bedoelde artikelen is geregeld in artikel 20 der verordening, waarin interventie van de instellingen der Gemeenschap is voorzien.

35 De hierbedoelde steunmaatregelen van de Italiaanse regering verdragen zich dan ook niet met de toepasselijke regeling der Gemeenschap, waarmede de Italiaanse Republiek een krachtens het Verdrag op haar rustende verplichting niet is nagekomen.

De verenigbaarheid van de artikelen 10 en 11 van genoemde regionale wet nr. 83/80 met verordening nr. 516/77

36 In de artikelen 10 en 11 der regionale wet is de verlening voorzien van goedkope kredieten aan in de regio Sicilië gevestigde conservenindustrieën die zich verplichten de koopprijs van Siciliaanse tomaten binnen vijf dagen na levering te betalen. De Commissie meent dat die maatregel het handelsverkeer vervalst en, buiten de communautaire beleidskeuzen om, een bepaalde landbouwproduktie stimuleert. Ook zou de Siciliaanse verwerkende industrie op die manier de steun veel eerder kunnen toucheren dan mogelijk zou zijn geweest krachtens artikel 3 ter, lid 5, van verordening nr. 516/77, volgens hetwelk de steun pas kan worden uitgekeerd nadat is vastgesteld dat de minimumprijs aan de producenten werd betaald. Aldus zouden betrokkenen op een vroeger tijdstip voor steunverlening in aanmerking komen.

37 Volgens de Italiaanse regering was de maatregel bedoeld om betrokkenen gemakkelijker aan landbouwkrediet te helpen en is er geen sprake van een steunverlening die ten opzichte van de maatregelen der Gemeenschap een additioneel karakter dragen.

38 Naar aanleiding van de eerste stelling der Commissie zij opgemerkt dat zij noch in haar bij het Hof ingediende memories noch tijdens de debatten, heeft waargemaakt dat men door betaling der tomaten binnen vijf dagen na levering mogelijk te maken, een maatregel heeft genomen welke het handelsverkeer kan vervalsen en de produktie van tomaten kan stimuleren.

39 In verband met de tweede stelling der Commissie zij opgemerkt dat betrokkenen volgens artikel 3 ter, lid 5, van verordening nr. 516/77 aan drie voorwaarden moeten voldoen, wil hun communautaire steun worden uitbetaald:

a) de minimumprijs moet aan de telers zijn voldaan;

b) de produkten moeten zijn verwerkt;

c) de verwerkte produkten moeten aan de geldende kwaliteitsnormen voldoen.

De Commissie verklaart evenwel niet hoe de hierbedoelde tak der conservenindustrie voor steun van de Gemeenschap in aanmerking kan komen wanneer slechts aan een dier voorwaarden, te weten de vaststelling dat de minimum prijzen zijn betaald, is voldaan.

40 Omdat het te dezen door de Commissie gevoerde betoog faalt, moet het beroep in zoverre worden verworpen.

De verenigbaarheid van artikel 12 van genoemde regionale wet met verordening nr. 1035/72

41 In genoemd artikel stelt de regio Sicilië aan haar groententelers die lid zijn van coöperaties en aan producentenverenigingen de bijdragen in uitzicht die bij regionale wet nr. 24 van 3 juni 1975, zoals later gewijzigd, zijn voorzien. Volgens de Commissie verdraagt deze steunmaatregel zich niet met de gemeenschappelijke marktordening voor de sector groenten en fruit die in de verordening nr. 1035/72 besloten ligt.

42 De raadsman van de Italiaanse regering stelt dat de hierbedoelde maatregel ter bevordering van het coöperatiewezen is genomen.

43 Opgemerkt zij dat de Commissie, die zelfs de volledige tekst van de bepalingen waarnaar het gewraakte artikel verwijst, niet heeft overgelegd, ook niet heeft gespecificeerd waarin de in het artikel bedoelde bijdragen bestaan en waarom zij met steunmaatregelen gelijk staan. Evenmin noemt zij de bepalingen van verordening nr. 1035/72 waarmede het gewraakte artikel zich niet zou verdragen.

44 Ook afgezien van het eveneens summiere antwoord van de Italiaanse regering, kan het beroep derhalve in zoverre niet worden toegewezen.

De verenigbaarheid van de artikelen 15 en 17 van regionale wet nr. 83/80 met verordening nr. 1035/72

45 In genoemde artikelen worden aan producenten van amandelen, noten en pistachenoten, bepaalde bedragen in uitzicht gesteld. De Commissie ziet hierin een steunverlening aan coöperaties en samenwerkingsverbanden van coöperaties, waarmede een structurele verbetering van de produktie wordt beoogd, en acht de maatregel met verordening nr. 1035/72 onverenigbaar.

46 De Italiaanse regering stelt evenwel dat bedoelde maatregelen enerzijds een conservatoir karakter dragen, immers genomen zijn ten gunste van zeer kleine telers die met de ondergang bedreigd worden, alsook in het belang van ecologisch evenwicht en leefmilieu, terwijl zij anderzijds een sector zouden betreffen die niet door een gemeenschappelijke marktordening wordt bestreken.

47 Naar aanleiding van deze laatste stelling zij al aanstonds opgemerkt dat de hierbedoelde produkten, blijkens artikel 1 van verordening nr. 1035/72 junctis posten 08.05 A, B en D, GDT, onder die verordening vallen.

48 Evenwel zij erop gewezen dat de Commissie alweer niet preciseert waarom er bij aldus aan de coöperaties toevloeiende bedragen van steunverlening mag worden gesproken. Ook heeft zij niet aangetoond met welke bepaling van genoemde verordening de betaling van zulke bedragen onverenigbaar ware, waarbij dient de worden opgemerkt dat er volgens artikel 14 der ver-

ordening onder bepaalde voorwaarden steun aan telersverenigingen mag worden verleend.

49 Het beroep moet derhalve in zoverre worden verworpen.

Kosten

50 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen.

51 Volgens paragraaf 3 van dat artikel kan het Hof de proceskosten evenwel geheel of gedeeltelijk compenseren, wanneer partijen onderscheidenlijk op een of meer punten in het ongelijk worden gesteld.

52 Aangezien de Commissie op bepaalde punten in het ongelijk gesteld is, dienen de kosten te worden gecompenseerd.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende:

1) **Verstaat dat de Italiaanse Republiek de krachtens het Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen door de ontwerpen van wetten nrs. 47/80 (art. 10), 49/80 en 83/80 (artt. 2-3, 8-12, 15 en 17) van de regio Sicilië pas na vaststelling aan de Commissie te betekenen;**

2) **Verstaat dat de Italiaanse Republiek de krachtens het Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen doordien de regio Sicilië de maatregelen heeft vastgesteld die zijn voorzien in artikel 10 van regionale wet 47/80 en in de artikelen 2, 3, 8 en 9 van regionale wet nr. 83/80;**

3) Verwerpt het beroep voor het overige;

4) Verstaat dat iedere partij de eigen kosten zal dragen.

Mertens de Wilmars Koopmans Galmot
Mackenzie Stuart Bosco Everling Kakouris

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 27 maart 1984.

De griffier
voor deze
H. A. Rühl
Hoofdadministrateur

De president
J. Mertens de Wilmars

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL P. VERLOREN VAN THEMAAT VAN 7 DECEMBER 1983

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. Inleiding

1.1. Het verzoekschrift

In haar verzoekschrift van 10 juni 1982 (zaak 169/82) verzocht de Commissie U te verklaren, dat de Italiaanse Republiek

a) door aanmelding na hun aanvaarding van de wetsontwerpen betreffende de wetten van de regio Sicilië nr. 47 van 27 mei 1980; nr. 49 van 4 juni 1980 en nr. 83 van 12 augustus 1980 haar verplichtingen ingevolge artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag niet is nagekomen;

b) door vaststelling van interventiemaatregelen ten behoeve van de landbouw, als bedoeld in artikel 10 van genoemde wet nr. 47 en artikelen 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15 en 17 van genoemde wet nr. 83 haar verplichtingen ingevolge artikel 5 van het EEG-Verdrag in verbinding met de verordeningen (EEG) nr. 2727/75, 337/79, 516/77, 1035/72 en 1360/78 niet is nagekomen.